

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. — Za oznanila se plačuje od navadne četristopne vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229.

Uradniki in volitve.

Ko so se poverjeniki našega naroda ministru notranjega, Hohenwartu pritoževali, da c. k. uradniki, katerim ima vlada t. j. ministerstvo ukazovati, sami delajo proti uresničenju programa, kateri je ministerstvo pri nastopu vlade slovesno razglasilo, obetal je minister, da bode drugače, da bodo tudi organi vlade delali za načela vlade: pomiriti narode Njih veličanstva. Hohenwart je rekel besede, ktere kažejo možato zaupanje v svojo trdno stanje in izvedljivost njegovega cilja: „Uradniki dozdej še ne verjamejo prav v obstanek vlade, zato delajo proti njej; a le počakajte, kmalu bodo verjeli in potem bodo drugačni.“

Hohenwart je zdaj storil odvažen korak; apeliral je na ljudstvo, na narod, na nove volitve. Zdaj je obstanek ministerstva, katero hoče biti avstrijsko ministerstvo, in verjamemo da je, — na vagi. Torej zdaj je treba odvažnosti tudi uradnikom nasproti.

Mi smo že govorili na tem mestu kaj so in kakšni so uradniki na Slovenskem. Povedali smo, da so c. k. uradniki na slovenskem Štajerskem in na spodnjem Koroškem glavni agitatorji za prusofilno stranko. To so dokazali pri vseh dozdanjih volitvah. Že pri izborih volilnih mož, so se vladali c. k. komisariji tako, da so bili izbrani kjer je mogoče bilo, možje, ki so ali iz nevednosti ali iz zapeljanosti protivniki pomirjenja, ali vsaj taki, da so se v odločnem trenutku dali zavesti. In c. k. komisariji, ki so volitve same vodili, izkazali so se kot možje nemškutarske, zdaj prusofilne stranke. Narodne naše volilce so terorizirali, terorizirati pomagali, in za red so tako skrbeli, da je bil narodnjak, ki se je branil, zaprt, oni nemškutar, ki je napadal, skoro pohvaljen. Iz volilnih komisij pak so bili Slovenci povsod izrinjeni, kjer so jih c. k. komisariji izrinuti mogli.

Kakor so nam uradniki v kmečkih občinah povsod polena pod noge metali, vladali so se odločno proti nam tam, kjer imajo volilno pravo: v mestih in trgih. V Celji so uradniki določili, v Ptuj mnogo pripomogli, da je naš kandidat padel.

Tako zdaj ne sme biti.

Mi Slovenci smo menda vendar opravičeni misliti in poudarjati, da se naš program bolj sklada z ministerskim nego oni naših protivnikov. Zahtevati smemo torej, da naš vlada pri volitvah posredno s svojimi organi vsaj ne zavira. Mi ne zahtevamo nobene policijske pomoči. Če smo dozdej boj bili, in ne brez uspeha, proti vladi, bomo tudi zdaj nekaj dosegli brez nje. A to bi bila vendar anomalija, ki bi se nad ministerstvom britko maščevala, če s svojimi lastnimi rokami svoje lastne prijatelje od sebe odbija.

Naj torej v tej zadevi vlada pokaže z odločnim postopanjem, da trdno stoji in ve kaj hoče in kaj dela. Zdaj je čas, da uradništvo vero dobi v obstanek ministerstva in da bode drugačno nego dozdej!

Koroški Slovenci in volitve.

Ima jih celo med nami Slovenci mnogo, ki so se misliti ali bolje reči bati navadili, da se ko-

roško slovenstvo ne more vzdigniti, da nemčevanje ravno tam strašno brzo in brez zavir napreduje. Sklepali so to iz tega, ker se Slovenci pri vseh dozdanjih volitvah na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem niso dali zaduševati, le koroški so bili popolnoma zadušeni in še zadnjokrat niso v deželni zbor mogli spravili niti enega svojih. Isto tako vemo, da vseh slovenskih časopisov primerno na Koroško najmenj zahaja, kar je zopet znamenje nekega mrtvila.

Ali zadnji tabori na Koroškem so nam pokazali, da Slovenstvo na Koroškem še živi, da se dá in mora vzbuditi. Vtis, ki so ga samovidci zadnjega tabora v Buhlah prinesli nam, se da ob kratkem povedati: narod je še krepak, germanizacija ga ni demoralizirala še, treba ga samo podučiti, treba samo narodnih zavestnih ljudi, ki bi ob pravem času z vso marljivostjo in energijo agitacijo v roko vzeli. In baš zadnji čas smo videli z veseljem, da je društvo „Trdnjava“ resno lotilo se dela.

A zdaj je naglo prišel čas, ko bodo vsi Slovenci z upanjem in strahom gledali na svoje koroške brate. Razpuščen je tudi koroški deželni zbor, ki ga za Slovence do zdaj ni bilo. Tako kakor do zdaj, naj ne bodo koroškim bratom usta zavezana. V to pa si morajo koroški Slovenci v prvi vrsti sami pomagati. Torej na delo, vrli možje, ki ste se požrtvovalnega posla prijeli, svojemu ubogemu ljudstvu pomoči do narodnih in človeških pravic. Trenotek ni neugoden, a zdaj zamujen, morda se ne vrne tako kmalu zopet. Zemljo ste prej marljivo obdelovali, napnite vse moči, da bomo vsaj nekoliko sadu videli, da si vsaj nekoliko teréna priborite, kar je mogoče s složnim neutragljivim postopanjem, kakor ga vsa Slovenija od vas pričakuje!

Domače in slovanske novosti.

— Deželni predsednik kranjski gospod Karl pl. Wurzbach se je svojega mandata kot deželni poslanec izmed veleposestva odpovedal in sicer, kakor pravi v dopisu na deželni odbor, z namenom: „einem durch die Nachsicht und das Wohlwollen der Mitbürger liebgewordenen Wirken für immer zu entsagen.“ Tu se pač lahko reče: „Jovana gre in nikdar več ne pride!“

— Iz Ptujja izvemo stvar, ki kaže, kako imajo stari nemškutarski lisjaki, ki samo na to preže, kje bi nam Slovincem v velicah in malih stvarih na škodo bili, vendar le še vpljiva in oblast. Za okrajnega zdravnika v Ptuj je namreč (baje) kompetiral narodnjak dr. V. A nemškutarji: deželni svetovalec pl. Schildenfeld, dr. Strafella in glasoviti c. k. Waser, ki je nam Slovincem polena in batine obetal, so se zarotili, da dr. V. ne sme v Ptuj priti, temuč eden od njih krvi in mesa. Zatorej zdaj krivenčijo in intrigirajo okolo svojih birokratičnih velicij prijateljev pri ministerstvu.

— Slovaki in Hrvati. Iz zadnjih omenjenega shoda v Topuskem se je Slovakom poslal sledeči telegram: „Za prihodnje volitve vam kličejo zmagovalni Hrvati in graničarji pri slovesnem shodu: vam sever, nam jug in Magjarom pustinjo in — slovansko edinost. Živeli; hura! Dr. Makanec, dr. Dražić v imenu petrinjskih in karlovskih pevcev.“ —

— Srbska „Zastava“ piše: „Srbom zopet in zopet rečemo: da je zadnji čas lotiti se orožja in konec narediti polumesecu v Evropi. Zdaj ko se zdi Rusija v prijateljstvu s Turško — zdaj je najugodnejši čas. Tudi mi s te (avstro-ogerske) strani imamo dolžnost pa tudi pravico našim bratom v stari srbski domovini na pomoč biti, ker so naši predniki pod tem od prededov dinastije priznanim pogojem preselili se z orožjem in imenjem, da od tu oslobode svojo staro domovino; zdaj če se tudi neče narod v svojo staro domovino seliti od tu, ostaje mu proti svojim bratom vendar dolžnost, in proti monarhiji pravo vse storiti v pomoč svojim bratom. Torej Srbija! Črnagora! razvijajte zastave svoje, pod njih se bode zbralo celo srbstvo da maščuje Kosovo! Naprej! Nedaite da Turčin v okove devlje naše najčestitije brate v Bosni in Hercegovini. Iztok in jug naj postanejo orožnice; kar imamo, imanje, življenje, vse položimo na oltar oslobodenja naroda od turškega robstva. Po vsem srbstvu in jugoslovanstvu naj zagrmí glas: sloboda, bratje, ali junaško smrt!“

— Česki „Narodni Listy“ govore o napovedi vojne, katero so od sebe dali avstrijski Nemci, posebno „Wanderer“, kateri pravi da morajo, hočejo Nemci imeti in ohraniti nadvlado v Avstriji, ter trdi, da februarska in decemberska ustava zagotavlja narodnim manjšinam ravnopravnost in varstvo. „Kde pa se je pokazala cislajtanska ustava kot ščit narodnih manjšin? vpraša česki list. Med Čehi, kjer je ena tretjina Nemcev vladala nad dvema tretjinama Čehov, ali na Moravskem, kjer je ena četrtina Nemcev vladala nad tremi četrtinami Čehov? Na Štajerskem, kjer so Nemci v večini, pustil je ta decemberski ščit narodnih manjšin Nemce v večini, a narodno manjšino Slovencev v manjšini; in v Šleskem, kjer je Slovanov dobra polovica, uvedla je Nemce v dobro večino, a Slované v odločno manjino. Kak je ščit, ki Nemce povsod povišuje na vrh, kterege nemajo, a Slované z njega meče, kjer ga imajo? Mi nečemo nič več nego kar nam gre, a pustimo Nemcem, v polni meri vse, kar jim dostoji. Za to, da se Nemcem ne bo nikjer krivica godila, kjer so v manjšini, bode že Hohenwart skrbel. Tako se Nemci nemajo drugega bati nego tega, da večine ne bodo imeli, kjer jim ne pripada.“

— Nova Nemška proganja Poljake bolj nego Rusija, v kateri za zdaj po večini Nemci in po nemško izobraženi Rusi vladajo, ker se v Poznanji zapira katol. gimnazij poljski. „Da Nemci in zapadna Evropa o tem molče — pravi hrv. „Obzor“ — je razumljivo, ali Poljaki na to malo pazijo, pa samo na Rusijo vikajo in proti Slovanom delajo kjer god morejo, ponavljajo žalostno povest še žalostneje prešlosti svoje in naše. Ta pristranost in strast, ki rajše hoče tujca nego brata za gospodarja, škodi nam vsem a Poljakom posebej, kateri si domovine ne bodo povzdignili dokler ne pristanejo vz Slované.“

— K. dvestoletnici Komenskega je izdalo učiteljsko društvo „Budeč“ v Pragi didaktiko tega slavnega filozofa in učitelja pod naslovom: „Jana Amosa Komenského didaktika. Na oslavo dvoustoleté památki úmrtí spisovatelova vydává Pražská Budeč. Opatril Dr. Jindrich Beranek.“ Knjigi je pridjan životopis in slika Komenskega.

— Omenjali smo že v zadnjem listu članka

ruske „Besede“, ki zdaj okroži po slovanskih novinah. V tem članku se pravi med drugim: „Ako si prizadeva Rusija Poljsko porusiti, poljsko narodnost zatreti, odtujila bode od sebe Čehe, Slovake, Srbe, Slovence in Bolgare, ker bi mogli ti od zedinjenja z Rusijo pričakovati enako sodbo! Slaba je država, osnovana na nasilji in narodni izključivosti. To je uzrok da mi rajše Poljsko izgubimo nego porusimo. V prvem slučaju izgubimo zvezo in upljiv samo na eno izmed slovanskih narodnosti, v drugem slučaju bomo vse od sebe odbili in Nemcem triumf naredili, kateri bodo gotovo na svojo korist porabili neprijaznost slovanskih narodov proti Rusiji.“

— „Matica Slovenska“ to je — da ne bode pomote — Slovaška, je pod predsedstvom kanonika dra. Kozaček-a imela 2. t. m. svoj občni shod. Iz letnega sporočila se vidi, da ima društvo 73.487 gld. 83 kr. premoženja. V proračun se je vzelo za „letopis“ 70 gold; za dva druga spisa 800 gld.; za muzej 400 gld.; za pošto in pisarnico 250 gld.; za uradnike in naznanila (inserate) 1500 gld. Potem se je volil odbor.

Depisi.

Iz Ljubljane 14. avg. [Izv. dop.]

O pasjih dnevih navadno dopisnike vročina tako prevzema, da ne dajo od sebe najmanjše vrstice. Če Vam tedaj danes dopisujem iz metropole Slovenije, je temu uzrok poseben dogodjak. Lahko bi sicer popisaval sijajni izlet „Sokola“ v lepe Moravče in izredno gostoljubni prijazni sprejem, pa da prepuščam to večšemu peresom, ktera so se vrh tega izleta tudi udeležile, kar meni žalibože ni bilo mogoče; spregovoril bi tudi ktero o splošni fiziognomiji mesta, o godbi na čitalniščnem vrtu, pa reči so vsakdanje, mogoče bi mi bilo govoriti o narodnem napredku, o raznih društvih i. t. d., pa izpod peresa bi mi danes kapalo preveč žolča, koprivami in trnjem bi moral pisati, da na tanko izrazim srd, kterega mi je polno srce. Uzrok temu pa je naslednji: Po stari navadi so napravili tudi letos osmošolci svoj obli-gaten „valete“ v steklenem salonu pri „Zvezdi“, kar jim gotovo nihče ne zavida, tudi tak človek ne, kateri si koprneče nazaj želi brezskrbni čas mladodijaškega življenja. Pa način, po katerem se je ta slovesnost vršila, je tako nenavaden, tako nepričakovan, da moram nekoliko o njem omeniti.

Slovenski dijaki, dovršivši gimnazijo in maturo, so se tako izgledno obnašali, da jim „Tagblatt“ na polna usta hvalo poje; na rame so dvigali prof. Heinrich-a, kateri je nekda izustil znani arogantni izrek: „Krain ist ein Schweineland“ — ter tako hvalisali naše najkrutejše nasprotnike. Kaj je bilo tej navdušenosti uzrok, še do hipa nisem mogel pozvedeti. Menda vsaj ne preobilo vžitega piva — ka-li? Ali jih je morda celo premotila napitnica prof. Heinricha „slovenskemu narodu“? Ali je v današnjih dneh, ko se Nemec brezobzirno bori za svojo narodnost, ko javno izreka da mu je za to vsak pomoček dober, da svoje narodno življenje ohrani v vsakem kotu, kjer ga je vsadil — slovenskim mladeničem slovanska kri v švabsko vodo spremenila se? Ali so se dali teorijam, hinavščini zapeljati? Mislim, da bi utegnili osmošolci vsaj toliko biti previdni, ka vedo, da so nekterim gospodom besede v to dane, da misli prikrivajo ter da vedo razločevati med resnico in ironijo, med onim ki iz srca govori, in onim, ki le rabiti hoče. Dosti graje pa jim mora vsakako biti tako sijajna — hvala „Tagblatt“-ova. Želeti je, da se ta reč pojasni, ker je vsigdar hasnovito vedeti, pri čem da smo in česa se je nadejati od lastne krvi.

O tej zadevi hočem, kakor hitro dobom več dat, poročati natančneje.

Iz Ljubljane 15. avg. [Izv. dop.] Izlet „Sokola“ ljubljanskega v Moravče v nedeljo 13. avgusta se sme šteti med najlepše in najživahnješe, kar jih je to društvo dozdaj še napravilo. Le škoda, da je grdo deževno vreme, ktero je trajalo skozi ves teden notri do nedelje, bilo krivo manjše udeležbe, nego bi bila sicer gotova. Žal pa sme biti vsakemu, ki se ni udeležil tega izleta, kateri bode ostal dolgo vsem v najprijetnejšem spominu. Iz Ljubljane do Laz peljali so se Sokolci s svojo godbo po železnici in že na Savskem brodu pozdravil je strel in deputacija s zastavo došle, ktere je nagovoril gospodar Vodé iz Dovskega. V Dovskem bil je pri omenjenem gospodu skupni zajutrek in potem maša pri sv. Heleni, pri kateri so peli z orglami Sokolci. Prijazna pot po hribu peljala je potem čez vrh, iz kterega se je odprl krasen razgled v lepo moravsko dolino, do Vrhpolja, kjer je pozdravil župan došle v imenu občine. Pred Moravčami pozdravila je zopet deputacija z zastavo Sokolce in v sredi velike množice veselega in navdušenega ljudstva prišli smo v trg, kjer je bilo, kakor že

po celi poti, več slavalokov in pozdravnih napisov po hišah. Prijazna pot peljala nas je potem v zaloški grad pred katerim je pozdravila ljubezniva grajska gospodična Koširjeva Tekla Sokolce z daljšim govorom in okinčala Sokolovo zastavo z vencem. Odgovoril je starosta g. Murnik ter se srčno zahvalil grajski gospodi in potem je s srčno besedo pozdravil še grajščak g. Košir sam došle, na kar je odgovoril zastavnik g. Drenik ter poudarjal, kako veselo mora to vsacega ganiti, da ravno v gradu najde narodnost tako prijazen pozdrav. Ogledali smo potem krasne grajske dvorane in slike in pri izvrstnem s pravo slovansko gostoljubno prisrčenostjo pripravljenem zajuterku napil je staroste namestnik g. Nollí grajskim gospodičnam in starosta g. Murnik še enkrat izrekel srčno hvalo gospodu in gospé Koširjevi in ljubeznjivim gospicam za prijazen sprejem, kateri je vsacemu globoko segel v srce. Pevci, kateri so že prej prepevali nekatere pesmi, zapeli so navdušeno trikrat „Živeli“ in le prehitro smo se morali ločiti in se podati nazaj v trg k obedu, kateri je bil pri gospodu Jurku Detelja na prav lično za to priredjenem prostoru. Godba petje in napitnice so se vrstile prav prijetno, pozneje so telovadili Sokolci na zeleni trati, in zopet živahneje je postalo po prihodu g. dekana in deželnega poslanca Tomana, kterega je že pred obedom šla pozdravit deputacija, kateri se je pri-srčno zahvalil za napito mu zdravico, in poudarjal s kako ljubeznijo narod povsod sprejemlje „Sokola.“ Med govori, petjem in rajanjem mladega naroda na prostoru pred cerkvijo, minul je le prehitro popoldan in po 8. uri jeli smo se pripravljati k odhodu, ter se odpeljali na vozeih po veliki cesti nazaj v Ljubljano, kamor smo pozno v noči še po polnoči, dospeli, radostni da smo zopet preživeli tako lep naroden dan in se prepričali, da svoji k svojim vedno dobro doidejo. Vrlim prebivalcem Moravske doline srečno „Na zdravje!“ V vedno prijaznem spominu nam bode ostala lepa Moravska dolina in nje prebivalci, Zaloški grad in ljubeznjiva grajska gospoda, kterež zakličemo srčen „Živeli!“

Od Laškega trga, 15. avg. [Izv. dop.]

Gibanje in življenje po naših uradnih karaktirizirajo sledeči dokumenti:

Št. 507.

Slavni c. k. davkarski urad na Laškem!

Za posvetovanje pri občinskem zboru dne 6. avgusta t. l. je bilo med družimi predmeti tudi

Listek.

Izkušnjavstvo.

B a s e n.

(Po Krasinskem poslovenil L. G. Podgoričan.)
(Dalje.)

Sam, čisto sam je zdaj mladenič bil sredi velikega mesta in moral se je bratiti z ljudmi, ki je srečaval jih.

Na nebu so se oblaci zganjali v nočni strop.

Slehrno trenotje se menjajo ulicam, izbam in osobam podobe, a ta mladenič mej njimi zmerom meje oko vabi za seboj. Neznansko trpenje taji na dozdevno mirnih licih svojega obličja. Ne-prenéhoma se za njim vije roj hudobnih misli, kakor črno golazje — a na drugi strani za njim leti roj dobrih, jasnih tako, kakor so nebeške iskre ognjene. Prve mu ostajajo na srei in krvavo pi-kajo ga, druge zapečeno kri razprašajo in cele rane; ali odpirajo se nove, še globoče in hujše režeče. Nevarnost je povsodi, povsodi tudi muka, živej duši se ne more zaupati, da, ženskimi celó in otrokom mora legati; kaniti se uči pridno, kakor kdo kakova umetelnost, a privadil se je kanljivosti poizgledil se je, kar se tiče umenja, solz in njegove očitosti, tako, da je poprejšna jasnost, enaka dnevnim žarkom, izginila mu iz živega očesa. Mili Bog! celo njegova obleka je kanljivost; vrgel je raz-se starino, ki je po stepah gonil se v njej, nataknoil je na glavo šop perja in z bridkim mečem pre-

pasal se okrog kolkov. Jela se je truma umikati mu in konj ga ni poznal; ko je bil prišel na dvor svoje palače — pogladil mu je grivo, a žival ni zarežgetala, — hotel ga je zavsesti, kakor je sicer skakal na-nj, pa se je vspel mu. Jezen je torej konja bol z mečem; strgal se je blagi vranec, privezan k slopu; okrvavel je in odtopotal in s kopiti odgrmel dalje. Dolgo časa so iskre letele za njim po tlaku, zginile so še le v mraku. Oh, že je bila na vrsti mračna večerna ura!

Tretji dan po prvem dnevu se je bil mladenič sešel s svojim prijateljem; oba sem videl v cerkvi. Cerkev je stala na strani, križ na njej je bil drugač, nego so bili križi na drugih svetiščih po mestu. Oltarji v njej so bili revni, strop je bil zavil v žalost in samo tri sveče so gorele sredi šire teme. Eno njih je pešec vzel v roke in v prijatelja ozrl se z okom, polnim hude žalosti. Mladenič tisto trenotje ni mogel ni izpregovoriti, kajti pozabil je bil že razodevati čute v globočini svoje duše, le vskriknil je enkrat. V tem upitji se je oglasila vsa resnost njegovega duha, ki ni hotel zapasti lastnovoljni pogubi. In sklonil je glavo tovarišu na ramo in poobesil obrvi, kakor bi bil onemogel in na veke rad zaspal to trenotje! A tovariš ga je prebudil in rekel mu: „Za menoj, za menoj! da se spomniš materine postave.“ In šel je naprej k odprtim durim za velikim oltarjem. Mrzel veter je dihal iz podzemlja, spremnikove sveče plamen se je potegnil za vetrovim vzdihom

in iskre so letele za njim. In oba sta šla dolgo časa, čem delj, tem niže temi v naročje, — tako dolgo sta šla, da sta prišla s tesnega prohoda na gluhe, neizmerno prostore.

Ponočni ogenjčki so zdaj pa zdaj prikazali se, kakor zvezde, ki se utrinjajo; časi so se vzdigali iz doline, kakor vzhajajoči mesec. V njih svetlobi so se dolga grobišča prikazavala drugo za drugim, a vsakemu na vratih se je svetilo srebrno ime tistega naroda, ki je na njem počival umorjen. Mladenič je hodil po kosteh in črepovih, in čital je napise. Zdelo se mu je, da se mrtvaške sence pomičó pred njim; da oplašene ječe in dalje beže, tako, da je iz njih zrastel oblak, podoben buri, oblak, ki je slehrno trenotje bil ogromniši, in ki se je iz njega slišalo tisoč in tisoč rodni pesni. Videlo se je in slišalo — kakor bi bile sablje gorele in zastave plapolale v zraku. Ognjeni odsevi so se — kakor bliskavice (wetterleuchten) razlivali po prostorih in gasnili zvrstoma, a čem delj tem urnejše se je vil vir duhov; ko hitro pa je spustil se bil navzdol, — razpel se je, kakor se razsiplje suho listje, — pal na zemljo, kakor poletni prah, in kriknil: „Oče nebeški, usmili se nas!“ Zdal se je vstavil spremnik in pokleknil je pred vhodom v odprti grob, nad katerim je ime — šestkrat umorjeno belo gorelo; a ko je bil vstal, tresel se je ves od vrha do tal, kajti prevzela ga je bila sveta groza; a mej stopom čez prag je začel bridko jokati.

vprašanje, v katerem jeziku naj bi se prihodnje v občinskem uradu pisalo, namreč: ali v slovenskem ali v nemškem, ali v obeh jezikih? Na to vprašanje se je brez vsakterih razgovorov od vseh odbornikov izustilo zahtevanje, naj se edino le v slovensčini uraduje.

Oziraje se na § 19. ustanovne državne temeljne postave pisane dne 21. decembra 1867 si prištevajo podpisano občinsko predstojništvo v svojo dolžnost slavnemu c. k. davkarskemu uradu to naznaniti, objavi tedaj, da bo temu dosledno tudi poslovalo in želi, da mu bodo tudi vsi dopisi in odpisi slavnega c. k. davkarskega urada v slovensčini sestavljeni dohajali.

Predstojništvo občine sv. Krištof, dne 7. avgusta 1871.

Župan: Kačič I. r.

To se je oddalo denes, in v kratkem času original vrnil nazaj z nadpisom: Praes. 11/8 1871, Nr. 543.

Dem löblichen Gemeindeamte in St. Christof mit der diensthöflichen Mittheilung zurück, sich in dieser Sache an die competente Behörde zu wenden.

K. k. Steueramt Tüffer, am 11/8 1871.

Roschanz m. p., St.-Einn. Anders, m. p., Kont.

Zgornja vloga se je poslala tudi okr. glavarstvu v Celji, okr. sodišču na Laško, deželnemu odboru v Gradec, okrajnemu zastopu, okrajnemu šolskemu svetovalstvu in krajnim šolskim svetovalstvom, se ve da primernimi razlikami glede posameznih imenovanih uredov in razmer.

Iz Dunaja, 15. avgusta. [Izv. dop.] „V orožje Nemci, divjak Slovan gre čez nas, naš nemški denar nam hoče ukrasti, hoče da bomo samo mi Nemci davek plačevali, hoče nam naš jezik, ključ k tisočletni kulturi ukrasti, naše šole bodo ropotišče slovanskih allotrij, v orožje proti Slovanom in proti Hohenwartu, ki se jim je zapisal!“ To fanatično pesem zdaj pojo naši nemški ustavoverni listi, na čelu njim „N. fr. Pr.“, ktere denašnjim člankom so zgornje misli povzete. Kaj bode iz tega coperniškega plesa, to bog znaj.

Da ne bodo ustavoverci povsod popolnoma poraženi, je morda mogoče in bode samo sad tistih nesramnih pretvaranj in laži, s kterimi se Nemec, posebno mestni filister fanatizira. Tudi ta okolnost, da Hohenwart premalo pove kaj in kako hoče, bode morda federalistični stranki med Nemci škodila, ker kar je prikrito, se lahko najzorneje in grše opisuje lahkovernemu občinstvu. Ker pa to izpozuava celo Hohenwartov „Oesterr. Journ.“ in

glasno izreka dozdej protiustavoverna „Wehr. Ztg.“ upajo nekteri, da bode ministerstvo še pred volitvami izpregovorilo, odprto lice pokazalo, ter tako pobilo nemške obrekovalce in pruske plačance.

Vendar je videti, da so ustavoverci precej izgubili glavó, da kljubu bombastičnim žuganjem in oklicem nimajo nobene sorte zveze. Tako bodo volitve popolnoma prepuščene vsacemu volilnemu okraju in še tisti, ki bodo na „ustavo“ prisezali in s tem šiboletom v centralni parlament prišli slovansko pošast z žegnano vodo nemške ošabnosti kropit — bodo še mnogo čudnejše skupaj zmetani. — Pogum kažejo konservativci v svojih društvih. Toda tudi ti niso tako kompaktni kakor narodne stranke „der slavischen Massen.“ Na pr. da čudni patron „Volksfreund“ svetuje čudno politiko: izberite samo dobrega katoličana, pa ne vprašajte ali je centralist ali federalist, to se da dvomiti, da bode Avstrijo-rešilna politika. Dobri katoličani so „Volksf.“ in njegovi kazinarji gotovo, a Slovence in Čeha bi ravno tako ljubo „oravno-pravičili“ kakor „N. fr. Pr.“

Ves srečen izid je odvisen od tega, kako se bodo ministerstvo ravnalo. Dozdej je kazalo v ranjem rajhsratu in v dogovorih s Čehi odločnost. Bode-li to upotreblilo tudi zdaj, ne bode-li delalo mevžasto kakor Belkredi in Potocki, potem je zmaga brez dvombe gotova.

Ni brez pomembe, da sta organa onih Čehov, ki so imeli s Hohenwartom dozdej v tajni ostale dogovore, zadnje dni ostro pisala proti Andrašiju. Ta magjarski „genijalni državnik“ zdaj precej slabo stoji. V času, ko se je še verjelo, da bo Ungarijo on veliko naredil, vedel in izvedel je vse, kar se je zgoraj godilo. Denes pa, to vem iz dobrega vira, bi se rad od — žurnalistov dunajskih podučil, kaj je prav za prav Hohenwart s Čehi ukrepal in ukrenil. Torej ve toliko, kakor mi drugi. To se vidi tudi iz njegovih novin, ki sosebno v zadnjem času ne morejo več svojega, to je, Andrašijevega srda zakriti, da Hohenwart brez njegovega navoda in sveta s Čehi govori. In če se poleg zboljšanja na tej strani, tudi onkraj Litave zboljša, bode tudi za nas Slovence bolje, ker padejo Hrvatom verige z rok, v ktere jih je Andraš s svojimi političnimi fakini ukoval. Sloboda pa je ena „kuga“, ki se zna širiti tudi čez meje.

jo, spi v poslednji rakvi na zmrzlem griči, na holmi, ki nima šestega tovariša, le enkrat bode vstajenje!“ In letočih duhov tožba je nehala in promenila se v tih šepet in sladek, kakor je nadni začetek sladak in tih.

Mladenč je za rakvo zagledal dosle še nevidljivi plan. Tam je daničin blesk migljaj na neskončnem nebi; od tam se je slišal brenket ne še bivših bitev in zmagoslavnih pesni. Ali zora je le malo časa laskala se, brenket je le nekoliko časa razlegal se, molčanje in mrakota in zima je kmalu nastala zopet. Čas je že oditi. Oba sta šla na grič, sklonila vsak svoje delo in ustna pritisnila mrtvici k nogam in izpod snega sta začela alaboten oddeh njenih ust. Potlej pa sem videl, kako sta šla po tistem poti nazaj in strašno prisezala.

A starejši, ki je blagoslavljaj mlajšega na vrodu v cerkev, dejal je z divno zaklinjajočim glasom: „Nikar se ne daj okaniti tistim, ki hoté zapeljati tvojo dušo in tvoje ime izbrisati iz imenika imenitnih imen na sveti. Znaj: kar koli zagledaš nocoj, vse bode črne prevare pekel!“ In položil je roko mladenču na srce in vskliknil: „Oče nebeški, usmili se mene in njega, kajti — če te strašne skušnjave zmorejo, ti znaš, da jaz sam ostanem na sveti.“ Po teh besedah sta šla vsak na svojo stran.

Ta čas je bila že temna noč v tem velikem mestu. Mnogo je bilo guječe po ulicah, vse je

Politični razgled.

Grof Beust je imel poldrugo uro trajajoč pogovor z nemškim cesarjem. Tako se iz Gaštajna telegrafira. Ker je bila vsa dozdanja politika njegova za nemškega cesarja koristnejša nego za avstrijskega, moral je pač prvi svojo hvaležnost s tem skazati, da je brbljavca dolgo poslušal.

Nemci v Avstriji so zdaj začeli različne „praznike“ obhajati, pri kterih remonstrirajo in in tožijo, kako jih vlada zatira. Komaj je konec turnerskega praznika v Brnu, že so obhajali nekov „sängerfest“ v Olomucu, kjer so si obljubili ustavo in neodvisnost nemško držati in braniti. — Isto tako so napravili v St. Pölten-u nemški „Parteitag“. ker ga niso bili gospôski naznanili, prepovedal ga je tamošnji okrajni glavar obhajati in samo zasobne ne javne pogovore udeležnikov privolil. Zarad tega, se ve da veliko kričanje.

V Gradci so ustavoverneži, ali kakor so se zdaj prelevili, deutsch-nationalci osnovali centralni odbor 50 udov, med temi več bivših poslancev. Nekova brošura se bode v 20.000 iztisih razpošiljala. Bodo-li Nemci svojo agitacijo hoteli tudi do nas raztegniti, ni še izvestno. — Konservativna stranka je utočila središča svojega delovanja v kat. konservativna društva.

Iz Koroškega se dunajskim listom telegrafira, da so Nemci že začeli volilne priprave delati. Deželni šolski svet je „na višji nalog“ prepovedal učiteljem udeleževati se političnega delovanja.

Poljaki v Galiciji so imeli 13. t. m. narodni shod domoljubov v Lvovu. Žalibog da tu ni bilo govora, kako bi Poljaki v zvezi z drugimi Slovani delali za svojo in svojih bratov narodno svobodo, nego sanjalo se jim je ob tej priliki zopet o obnovljenji nekdanje poljske države. Zasmehujejo jih celo Nemci, ki bi se njih žalostnim če prav ginljivim bedarijam morali najbolj veseliti kot naj krutiji sovražniki Slovanstva. — Pri banketu je bilo 2000 ljudi. Govorili so Podlevski, Weigel, Ziemiałkowski, Warschauer, Moścenski iz Poznanjskega in Głojcar iz Šlezije.

Rimski papež odvrča v pismu markizu Caveletti ponujanje mu naslov „veliki“ rekoč, da je sam bog velik, in da so druge papeže samo stoprv po smrti „velike“ imenovali. Isto tako neče sprejeti zlatega trona, za kteri so hoteli nekteri njegovi čestilci denar nabirati.

Shod, kterege so socijal-demokrati imeli te

Jesenskega vremena otožna svitlina je razsvitljala ondašnje prostore, kakor bi se bilo večerilo že. Na holmu, ki polagamo vпада, rakva počiva pod vitko smreko. Vrhi nje je prestreljen orel — v lastnej krvi speč, a v rakvi je postava s križem na prsih, s zavojem na obrazu, s verigami na roki, s krono na čeli. Takih je gričev šest zaporedoma; dele jih zelene proge, po kterih teče kri tako, kakor potočki bobne; kder polomljeno orožje trava zaraša. A na vsakem holmu je ta rakva s tistim mrličem, le čem dalje — tem več je krvi, tem leže je železje okrog roke, in jesenska svitloba bolj in bolj blede. V znožji poslednje višine vro zmrle krvi potoci, smreki od vej vise ledene sveče, mrtvica pa na obrazu ima na mestu zavoja — sneg. Mladenč, ko je bil prišel na to mesto, zgrudil se je na čelo na zmrzlo grudo in preklel življenje!

Z daleč je bilo slišati zaostalih duhov grobu pri vratih jok in stok; naposled so jokoma povprašali: „Ali je že zaspala šestkrat umorjena? ali ne vstane več nikdar in ne otme nas ubojcev? Starejši popotnik ni nič odgovoril, temuž milo je pogledal tovariša to trenotje in s tal vzdignil ga z roko. Zdej je vstalo javdanje vseh daljnih umrlih narodov in pretrgali so mrtvaško tihoto s enkratnim ogromnim krikom: „Oče nebeški, ti si izdal nas! Ti si nas prodal, kajti vgasnila je naša svetnica!“ Pa spremnik jim je z daleč zagrmel: „Ne krivite, saj vaša svetnica še diše! Vidim

gibalo se na tisti strani, kder je množnih svetilnic svitloba vabila v grad, ki ga je zibala godba in majal ples. Po medovih stopnicah, ki so držale v zgornje sobane, vspenja se mladost in starost, moštvo in ženstvo — vsi vspešno, željno, kakor bi v nebesa šli. Naglo so ginile nočne ure — če prav daljše, nego so bile vse poprejšnjega dne dolge in o kteri njih sem bil na stopnicah zagledal mladeniča, veliko starejšega obličja, ki so se bili znatno va-nj skrili prisežni zraci. Tlačil se je za njim cel kup služnikov; vrgel jim je svoj plašč in povapenjal se više lepo oblečen in ponosen, gost primeren imenitni veselici. Ko hitro je bil prišel na mesto in ozrl se na tisoč in tisoč ljudi, plesočih po teh prostorih, — ko je bil zagledal razobešene plenove, orožje — zarijevalo in zloženo v obok, da je bila mozaiška podoba, — obledel je od same jeze in do krvi vgriznil se v ustna; ali gnječaga je med-se zaplela, tisoč gosli, piščalk in rogov mu je z opojnim zrakom zalilo glavo; kadilna vonjava se mu je vkrala v mozeg, dragocene, vabljive šarenice so se mu ovijale okrog nog, vsako trenotje mu je dragača svitloba igrala v očeh, da je naposled utrjen, opojen šel na stran, nagnil glavo, zamaknol se v sanje o krasnih ličkih, v neko nežno, snežno roko.

O tej priliki sem izkusil, kako je bila ene noči ura dolga. (Dalje prih.)

dni v Draždanih, je sklenil da bode tajno razpravljal, ker je evropsko novinarstvo protivno social-demokratizmu.

Iz Francoskega se poroča, da bode kakor denes konečno razpravljanje o podaljšanju Thierove oblasti kot načelnik vlade in predsednik republike. Piše se, da bode ta predlog sprejet, dasiravno se mu kraljevska stranka upira, ker vidi v tem utrditev republike. — Dogovori, ktere je Francoska imela s Prusijo v Frankfurtu zavoljo določenja meje, so se razbili, ker sporazumljenja ni bilo mogoče doseči. Nemški časniki upajo, da iz tega ne bode nobene nevarnosti, temuč da se bode Francoska udala, drugače ne bi Prusi svoje vojske, ktero ima na Francoskih tleh nazaj potegnili. Pruski uradni listi zavoljo tega svoje jeze ne morejo prikriti.

Preko Pariza se poroča, da so pred kratkim Švedska, Danska in Holandska v Rusijo znamenite odkritja o Bismarkovih planih poslali. Rusija je baje te države popolnoma potolažila in jih zagotovila, da ima z njimi zajedne interese.

Razpravljanja pred versailsko vojno sodnijo proti pariškim upornikom so do zdaj malo novega in prej neznanega na dan spravile. Vsaka izmed 15 sodnij imajo, ako se odbijejo oni, ki se bodo kot nedolžni spoznali nad 1000 obtožencev. Torej bo to obravnavanje še več mesecev trpelo.

Elsas-Lotringen stopi s početkom novega leta v colno in tržno oblastje Nemčije.

Poroča se, da pruska diplomacija v Londonu vse poskuša, da bi naredila zvezo z Angleško. V teh prizadevanjih podpira Prusko princ Sachsen-Weimar, med tem ko je princ Wales proti tej in za zvezo Francosko. Gotovo je, da so se simpatije do Pruske, ktere so bile med vojsko opazovane, zelo zmanjšale.

Ruska vlada je zdaj počela bolj paziti na severne predele ruske carevine, kteri so dozaj bili prilično zanemarjeni. V finančnem ministerstvu je postavljen poseben odbor, kj se bode pečal floto povečati na belem in ledenem morji. V Arhangelsku in v Kemu so se ustanovile šole mornarske, za pomorska dela in za zakonodavstvo mornarsko. Na več krajih ledenega morja so odprta pristanišča in poskušane naselbine. — Tudi v drugih stvareh ureduje Rusija svojo vojsko. Tako izvemo iz ruskih novin, da je vojno ministerstvo izdelalo predloge o popravah vojnih špitalov; v moskovskih „Sovr. Izv.“ bereimo dopis iz Peterburga, da bode konec Avgusta izdelanih 36 baterij novih mitraljez, ter da vojno ministerstvo posebno na to gleda izobraženih oficirjev pri artileriji dobiti. —

Razne stvari.

* (Dr. Peter Miglič,) c. kr. višji zdravnik Slovenec po rodu in duhu, je prideljen vojaški garnizonski bolnici v Ljubljani.

* (Garibaldi) na telesu in na duhu peša, moči ga zapuščajo. Pričakuje se njegova sina na Kaprero.

* (Zadnje pismo Delescluze-a), bivšega ministra vojske pri pariški komuni, ktero je dve uri popred pisal svoji sestri, nego ga je goreč tram ubil na barikadi, se glasi: Moja draga sestra! Ne morem in nočem biti igrača zmagovalni reakciji, niti žrtva. Odpusti mi, da grem pred Teboj iz sveta, pred Teboj, si si mi svoje življenje posvetila. Pa ne čutim v sebi poguma, da bi po tolikih zmagah, še eno preстал. Poljubim te tisočkrat, veljajljubljena! Spomin na tebe, bo zadnja misel, ki me bo navdajala, predno pokoj zadobim. Ljuba sestra! Blagoslovljam Te; kajti Ti si bila po smrti najine uboge matere moja edina družina. Zdrava bodi, poljubljuje Te Troj do smrti verni brat A. Delescluze. Delescluze je bil najpoštenjši med vsemi vodji pariške komune, in dan denes še ni gotovo, je li res na barikadi končal svoje nemirno in nesrečno življenje, kajti mnogo listov trdi, da je v Londonu, in da je njepova smrt na barikadi

le izmišljena zbog tega, da bi tem lažje ubežal. — Vsakako pa kaže predstoječe pismo blago sree, dobrega brata.

* (Utrjeno taborišče.) V Galiciji se bo pri mestu Przemysl napravilo utrjeno taborišče, ki bo stalo 25 milijonov. Taborišče bo jako veliko, ker bota cele sela Radymno in Szebyn utrjena. V mestu Przemysl se stavijo kasarne in bolnišnice za 30.000 mož.

* (Kolera.) O tej bolezni je gosp. Fauvel govoril v medicinski akademiji v Parizu. Po njegovih besedah ni zdaj niti sledu azijske kolere na Angležkem, v Italiji ni na Francoskem. Časniki so azijsko kolero zamenili s „Cholera morbus“, ktera se vsako leto ob vročini tu pa tam prikaže. Azijske kolere, ktere edino se je bati, ker postane epidemična, od l. 1865 iz Rusije niso odpravili. Ruski vladni časniki pa o kolero tako-le poročajo: Januarja in februarja t. l. se je pokazala kolera samo v Petersburgu in še tu le prav redko. Konec februarja se je pokazala tudi v Moskvi. Sosebno v sredi sušca je v Peterburgu postala epidemična, pa je zopet plegla. Konec majnika in početkom junija, ko je pričela vročina, pa je bilo vedno več bolnikov, najprej v Petersburgu potem tudi v Moskvi. Tekom junija je pričela tudi v drugih krajih. Posebno zadeti so bili okraji: Wilna, Rjézan, Tambov, Olonez, Nowgorod, Jaroslav in Vladimir, nekoliko tudi: Kvstroma, Kazan, Tver, Tula, Smolensk, Mohilev, Saratov i. t. d. Vsled posebne skrbljivosti vlade in medicinalno-polijskih sredstev pa je sedaj že močno plegla. —

* (Desinfekcija bojišč.) Dr. Lante, kteremu je belgijska vlada dala nalog, da oskrbi desinfekcijo bojišč na belgijski meji se je podal najprej v Sedan. Spremljala sta ga kemik Creteur in inženir Michel. Način desinfekcije, kakor ga on rabi, obstoji o tem, da vse jame odkoplje in mrliče polije klorovim apnom in premogovim oljem in potem naftoj užge. Premogovo olje da toliko vročino, da vpepeli v 40—60 minutah največjo jamo, brez kacega smradu. Od 10. sušca do 25. aprila so tako 3215 jam izžgali. Če se pomisli, da je v vsaki jami poprek 20 mrličev, je tem načinom 64.800 mrličev sežganih.

* (Zračni vrtinec) je 24. julija pri mestu Tilsit-u napravil na več sto tisoč škode, podrl poslopja in polomil gozde. Popoldne ob treh je nastal strašan vihar. Izredno pogosti blisek in neprestano grmenje sta obudila plahost, še bolj pa nenavadno čudni oblaki. Razno barvani oblaki so bili naloženi drug na drugega in se čudovito hitro premikali. Najgroznejša pa je bila spodnja plast oblakov, popolnem temne barve. Kakor raztrgane plahte je viselo od nje. Vedno bolj bližaje se, so se spojili spodnji deli v orjaški do zemlje segajoči lijak (trichter), na čigar konci je bila bela meglica, ki je vzdigovala po

zemlji cel oblak prahu in soparja. Kmalu pa se je vse premenilo v velikansk steber, kteri se je vrté se, hitro bližal. Njegov učinek se je videl na 1000 stopinj. Močne strehe so bile zlomljene in so letale kakor listje po zraku. Vrtinec je večkrat plegel, pa se zopet ponovil in napravil neizmerno škodo okolo mesta. Mestu samemu se je približal le na kacic 500 korakov.

* (Za ženstvo.) C. kr. oskrbnistvo centralnega telegrafnega urada na Dunaji je razpisalo več služeb za samice (dekline ali vdove brez otrok). Prosilke morajo biti 18 let stare, popolnem zdrave, morajo imeti dober sluh in vid, dobro nrayno spričevalo ter napraviti izpit o hitro-, lepo- in pravopisji ter znati rabo Morse-jevega stroja in uradna opravila. Opravilo traja vsak dan k večjemu 8 ur in sicer med 8. uro zjutraj in 9. uro zvečer. Plača na mesec iznaša 20 gold. in primerno tantijemo.

* (V Ameriki) v deželi Michigan je 300 gospodičin vpisanih na vseučilišči in bodo prihodnje leto nadaljevale svoje studije. Izmed tridesetih, ki so bile preteklo leto vpisane, ni niti ena naredila slabega izpita.

Dunajska borsa 15. avgusta.

Srebro	120	40
C. k. cekin	5	80
Napol.	9	67

Listnica opravištva.

Neki gosp. naročnik nam je po poštni nakaznici poslal 4 gold., njegovo ime je pa tako hitro pisano, da ga ni moč brati. Ker tudi pošte ni napisal, ga prosimo, da, ako bere te vrstice, nam svoj naslov natančneje naznani. — G. Ant. F. . . . r v. na Srp. Je bila pomota. Prosimo zaostajo vsakega lista vselej nemudoma reklamirati.

Klemenž Müller-jevi

slavnoznan

novi šivalni stroji za družine po Singer-jevem sistemu

kakor tudi Wheeler & Wilson, Howe, Grover & Baker-jevi ročni šivalni stroji, stroji za pletenje (štrikanje), igle, šivanke, svila in niti se dobivajo po najnižji ceni na drobno in na debelo. — Glavna kupelja šivalnih in pletilnih strojev

Rudolf-a Scherz-a

21 Opernring 21 na Dunaji.

Prva javna via trgovinska šola

(2) na Dunaji,
Leopoldstadt, Praterstrasse 32,
Karl Porges,
direktor.

Izsolani učenci uživajo to dobro, da zamorejo kot enoletni prostovoljci vstopiti v c. k. armado, brez da bi morali delati izpit za prostovoljce.

Zavod je razdeljen na dvoje: a) Šola, b) Specijalen tečaj. Šola obsega tri tečaje: I. Pripravno leto; II. Šolski poduk; III. Praktično delovanje. — Specijalni tečaji: I. Poseben oddelek; II. Železniški oddelek; III. Zavarovalni oddelek; IV. Ponavljajoči oddelek za izsolane učence (enoletne prostovoljce); V. Večerni poduk.

Šolski poduk prične začetkom oktobra. V posebnem oddelku tega zavoda, v

Podučnem komptoir-u za trgovinske znanosti se vedno prejemajo taki, ki zbog starosti, stanu in poslov ne morejo v šolo.

Dne 3. oktobra se prične

večerni tečaj

na tri mesece o navadnem in dvojnem knjigovodstvu, o trgovinskem računanj, dopisavanji in o menjicah; dir. Porges.

Dalje se prične pripravi tečaji za trgovinsko, železniško-opravniško in poslovanje pri telegrafu za vse tiste, ki želé služeb pri železnicah.

Učitelji so izbrani izmed skušenih uradnikov c. k. priv. se-
verne železnice.

Dalje se odpre specijalen tečaj o zavarovanji vse prek.

Zavod je visoko ministerstvo nauk in prosvete stavilo v eno vrsto z akademijami obstoječimi v Avstriji, ktero odlikovanje je le nasledek izvrstne uprave zavoda in zadobljenih vspehov pri poduku. Pridobljenimi vspehi pri poduku in nevtrudljivo skrbnostjo ravnateljstva, je ta zavod stvaril tako konkurencu, da že druge učilnice posnemajo izgledno organizacijo tega zavoda. Vpisovanje se začne od 26. septembra naprej.

Programi se dobe v zavodu in vseučiliščni bukvarnici Beck-
ovi, na Dunaji, Rothenthurmstrasse, Nr. 15, zastonj.